

Gosa voler saber

LA SATURACIÓ INFORMATIVA HA CREAT UN MODEL DE CIUTADÀ MÉS DISPOSAT A CONTRIBUIR A PAL·LIAR EL SOFRIMENT QUE NO A ENTENDRE LES CAUSES DELS CONFLICTES QUE L'ORIGINEN.

Cal entendre les coses per actuar-hi, diu Elias Canetti. D'entrada, sembla una sentència innecessària, per la seva obvietat, però si considerem la personalitat del seu autor i que les seves paraules eren escrites amb vistes a les possibilitats d'evitar la Segona Guerra Mundial, haurem de concloure una vegada més que la senzillesa no implica simplicitat. La senzillesa amb què expressa el seu pensament no té res de simple, com segurament saben els lectors de Canetti, una de les grans fites literàries del segle XX.

Si el món també és format per persones de bona voluntat, per què aquestes persones influeixen tan poc en la seva marxa, ens podem preguntar. La bona voluntat de les persones serveix per alentir incontenibles corrents de dolor, per apedaçar aquí i allà la malparada consciència de tots nosaltres. Si considerem que Trump ha guanyat les eleccions proclamant que l'escalfament global era una beneïtura de gent malintencionada, no podem creure que la seva matisació postelectoral sigui realment significativa. Si a l'Àustria de l'Anschluss l'extrema dreta ha tornat a mostrar la seva voluminosa presència, no podem conformar-nos invocant els escassos punts de diferència que la separen del guanyador. Contra la intolerable corrupció de gent del PP –i d'altres partits, com el PSOE andalús–, els sobreesforços del voluntariat per reduir deficiències dels serveis públics no dificulten significativament les dinàmiques que ens han menat al punt de fàstic on ara ens desesperem. Sabem que les ajudes a oenagés que miren de pal·liar el sofriment que causen les armes en guerres de tan diverses tipologies com les que ara mateix fan sagnar el planeta, no arribaran a cap arrel dels conflictes presents i futurs.

GUILLEM FRONTERA

De tanta bona voluntat, de tants de petits o grans sacrificis personals per atenuar el patiment de persones que ni coneixem, sens dubte una part es fa malbé per la mancança que assenyala-va Canetti. Tot i els nostres millors desitjos, no entenem la magnitud de la barbàrie, no sabem imaginar els límits de la maldat.

I no podem adduir manca d'informació, tot i que el món ja ha oblidat situacions de calamitat extrema, com si la repetició de la mort i la persistència del vessament de sang se'ns hagués fet monòton, ens hagués avorrit –passa que, al cap d'un temps, aquestes situacions deixen d'interessar a les grans empreses de la comunicació: deixen de ser rendibles, en part perquè mantenir-ne el testimoni resulta costós. Però quan les guerres poden fer vendre diaris o augmentar l'audiència, aleshores n'anem sobrats,

d'informació. Més ben dit, de possibilitats d'accedir a la informació, sota les quals arribem a sentir-nos sepultats.

Que renunciem a tantes possibilitats d'informació potser s'explicaria per la complexitat dels elements que juguen en els conflictes. No estem d'humor per esforçar-nos a entendre què passa a Alep o al Sudan del Sud. Duim el cap massa ple de coses per encabir-hi el problema de Somàlia i Somalilàndia. Podem fer un donatiu perquè s'excavin pous a Ruanda si aquest gest no implica l'esforç d'entendre la qüestió secular dels hutus i els tutsis.

W.G. Sebald (*Sobre la història natural de la destrucció*) parla de l'estranya absència, en la narrativa alemanya de la postguerra, de la destrucció de les ciutats alemanyes bombardejades durant la Segona Guerra Mundial: "És difícil fer-se avui una idea mitjanament adequada de les dimensions que va assolir la destrucció de les ciutats alemanyes els últims anys de la Segona Guerra Mundial, i més difícil encara reflexionar sobre els horrors que acompanyaren aquesta devastació". Assumir els escenaris dantescos que deixaren els bombardeigs era un repte per als esperits més resistents.

Fa la impressió, d'altra banda, que les imatges que ens serveixen les televisions sobre la destrucció d'Alep (per posar un exemple avinent) podrien ser igualment difícils d'assumir pels habitants de la globalització. Però no podem estar segurs que es tracti de situacions semblants, ja que, en part per la sobreabundància d'informació sobre la guerra a Síria, hem banalitzat la tragèdia –per indiferència o per incapacitat d'assumir-la? En tot cas, no sembla que hàgim aconseguit el primer requisit de Canetti, mirar d'entendre les coses.

Escriptor, guionista i crític d'art